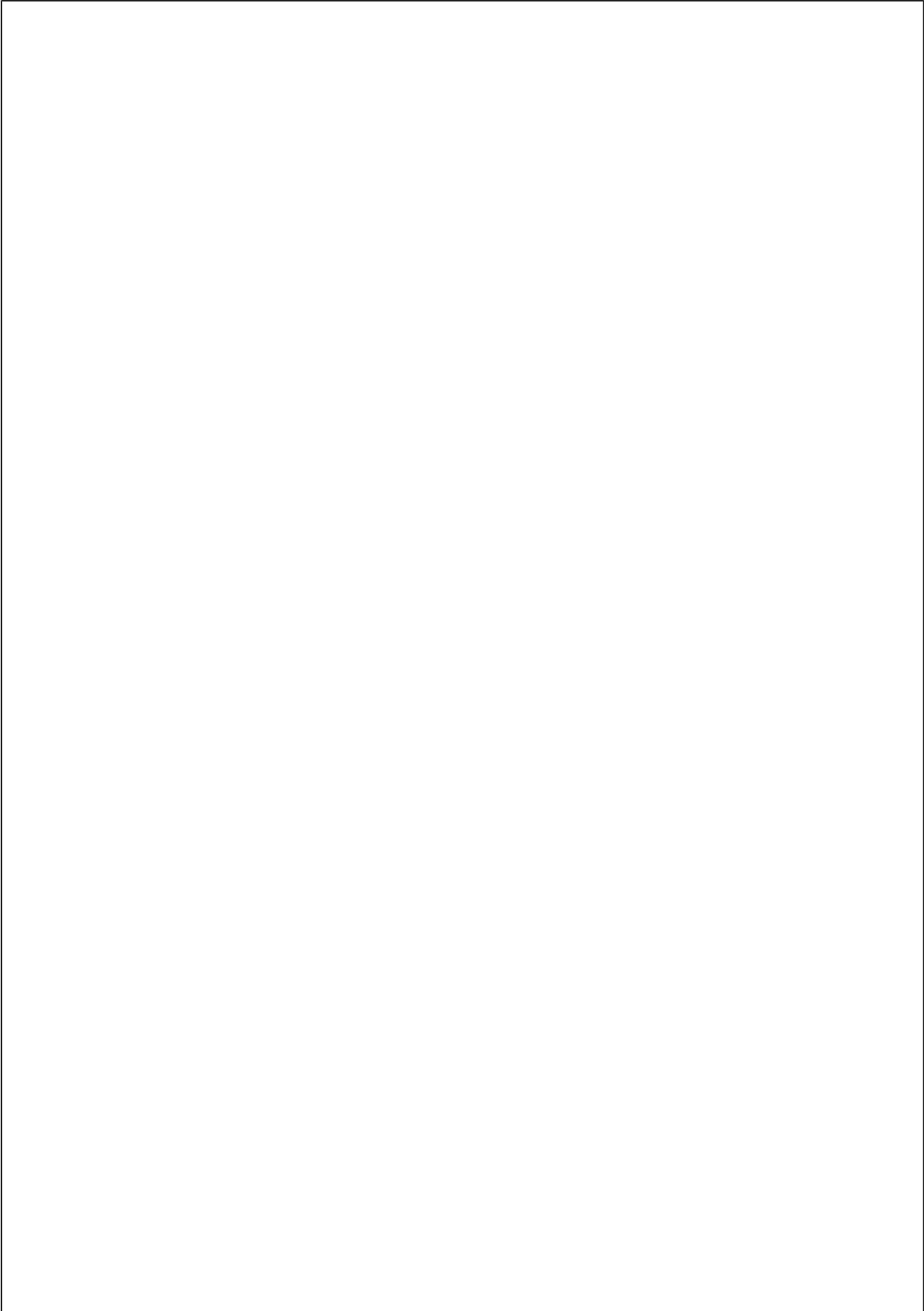

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/217601,Delegacja-IPN-we-Wloszech-23-kwietnia-2025.html>
27.02.2026, 23:40

[Następny](#)

[Powrót](#)

Delegacja IPN we Włoszech – 23 kwietnia 2025

Zastępca prezesa IPN dr hab. Karol Polejowski wraz z delegacją udał się do Włoch, by upamiętnić 80. rocznicę wyzwolenia Bolonii przez 2. Korpus Polski. Wizyta jest okazją do złożenia hołdu żołnierzom, którzy walczyli o Bolonię podczas II wojny światowej i przypomnienia o ich udziale w historii miasta.

23.04.2025

[gen. Władysław Anders Polskie Siły Zbrojne poza krajem Włochy](#)

Uroczystości rozpoczęły się w mieście Imola. Miasto w kwietniu 1945 r. znalazło się na osi głównego natarcia 2. Korpusu Polskiego na Bolonię. Dzięki kombinowanemu manewrowi 4. Wołyńskiej Brygady Piechoty i 3. Brygady Strzelców Karpackich, 14 kwietnia 1945 r. karpaczczyki zajęli Imolę. Przy wjeździe do miasta znajduje się pomnik poświęcony żołnierzom 2. Korpusu Polskiego, odsłonięty w 60. rocznicę wyzwolenia miasta.

Zastępca prezesa IPN dr hab. Karol Polejowski, dyrektor Biura Współpracy Międzynarodowej Agnieszka Jędrzak oraz dyrektor Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa Adam Siwek w imieniu Instytutu Pamięci Narodowej złożyli kwiaty pod pomnikiem Generała Władysława Andersa, który został odsłonięty w 2021 roku w 80. rocznicę powstania Armii Andersa.

Delegacja IPN we Włoszech – 23 kwietnia 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Delegacja IPN we Włoszech – 23 kwietnia 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Delegacja IPN we Włoszech – 23 kwietnia 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Delegacja IPN we Włoszech – 23 kwietnia 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Kolejnym punktem programu była wizyta w Castel San Pietro Terme, gdzie zastępca prezesa IPN dr hab. Karol Polejowski złożył wieńce pod pomnikami upamiętniającymi polskich żołnierzy walczących o miasto. Miejscowość ta została wyzwolona 17 kwietnia 1945 r. przez zgrupowanie „RUD” [gen. Klemensa Rudnickiego](#) w ramach wznowionej ofensywy na Bolonię.

Delegacja IPN we Włoszech – 23 kwietnia 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Delegacja IPN we Włoszech – 23 kwietnia 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Delegacja IPN we Włoszech – 23 kwietnia 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Delegacja IPN we Włoszech – 23 kwietnia 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Delegacja IPN we Włoszech – 23 kwietnia 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Delegacja IPN we Włoszech - 23 kwietnia 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Delegacja IPN we Włoszech - 23 kwietnia 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Delegacja IPN we Włoszech - 23 kwietnia 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Delegacja IPN we Włoszech - 23 kwietnia 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Delegacja IPN we Włoszech - 23 kwietnia 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Delegacja IPN we Włoszech - 23 kwietnia 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Delegacja IPN we Włoszech – 23 kwietnia 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Podczas uroczystości w mieście Castenaso głos zabrał dr hab. Karol Polejowski:

- Historia walki Polaków o niepodległość i suwerenność niejednokrotnie przeplatała się z dziejami Italii. Można powiedzieć, że polskie drogi do wolności wiodły przez Włochy.

Przypomniał, że jednym z najważniejszych rozdziałów we wspólnej historii Polski i Włoch był szlak bojowy 2. Korpusu Polskiego pod dowództwem generała Władysława Andersa. W latach 1944–1945 żołnierze tej formacji przemierzali kolejne miejscowości, walcząc nie tylko o wolność Polski, lecz także wspierając Włochów w ich dążeniu do odzyskania niepodległości.

Choć formalnie Polska i Włochy znajdowały się po przeciwnych stronach konfliktu, między żołnierzami a włoską ludnością nie było wrogości. Przeciwnie – Polacy zyskali opinię wyzwolicieli.

- Cena wolności była wysoka. Łączne straty 2. Korpusu podczas kampanii włoskiej wyniosły ok. 11 400 żołnierzy. Na czterech polskich cmentarzach wojennych we Włoszech: Casamassima, Monte Cassino, Loreto i w Bolonii – spoczywa blisko 4 tysiące poległych polskich żołnierzy. Italia pełna jest polskich miejsc pamięci, które otaczane są szacunkiem i opieką

- dodał zastępca prezesa IPN.

Podczas wydarzenia dr hab. Karol Polejowski wraz z burmistrzem Castenaso Carlo Gubellinim, szefem Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych Lechem Parellem, konsul generalną RP w Mediolanie Agnieszką Glorią Kamińską oraz przedstawicielem Stowarzyszenia „Ułana Karpackiego” Andrzejem Furmanem uroczystie odsłoniли tablicę upamiętniającą żołnierzy Pułku Ułanów Karpackich 2. Korpusu Polskiego, którzy brali udział w wyzwoleniu Bolonii spod

okupacji niemieckiej. Tablica ufundowana przez Instytut Pamięci Narodowej znajduje się na ścianie ratusza miejskiego.

- Naszym obowiązkiem jest zachowanie pamięci o wszystkich bohaterskich żołnierzach generała Andersa, którym nie dane było zanieść wolności do swojej ojczyzny. Niewielu doczekało upadku komunistycznego reżimu i odrodzenia wolnej Polski. Dziś przekazujemy naszym włoskim gospodarzom tablicę - znak pamięci o żołnierzach Pułku Ułanów Karpackich, którzy podczas bitwy o Bolonię wyzwolili Castenaso

- zakończył zastępca prezesa IPN.

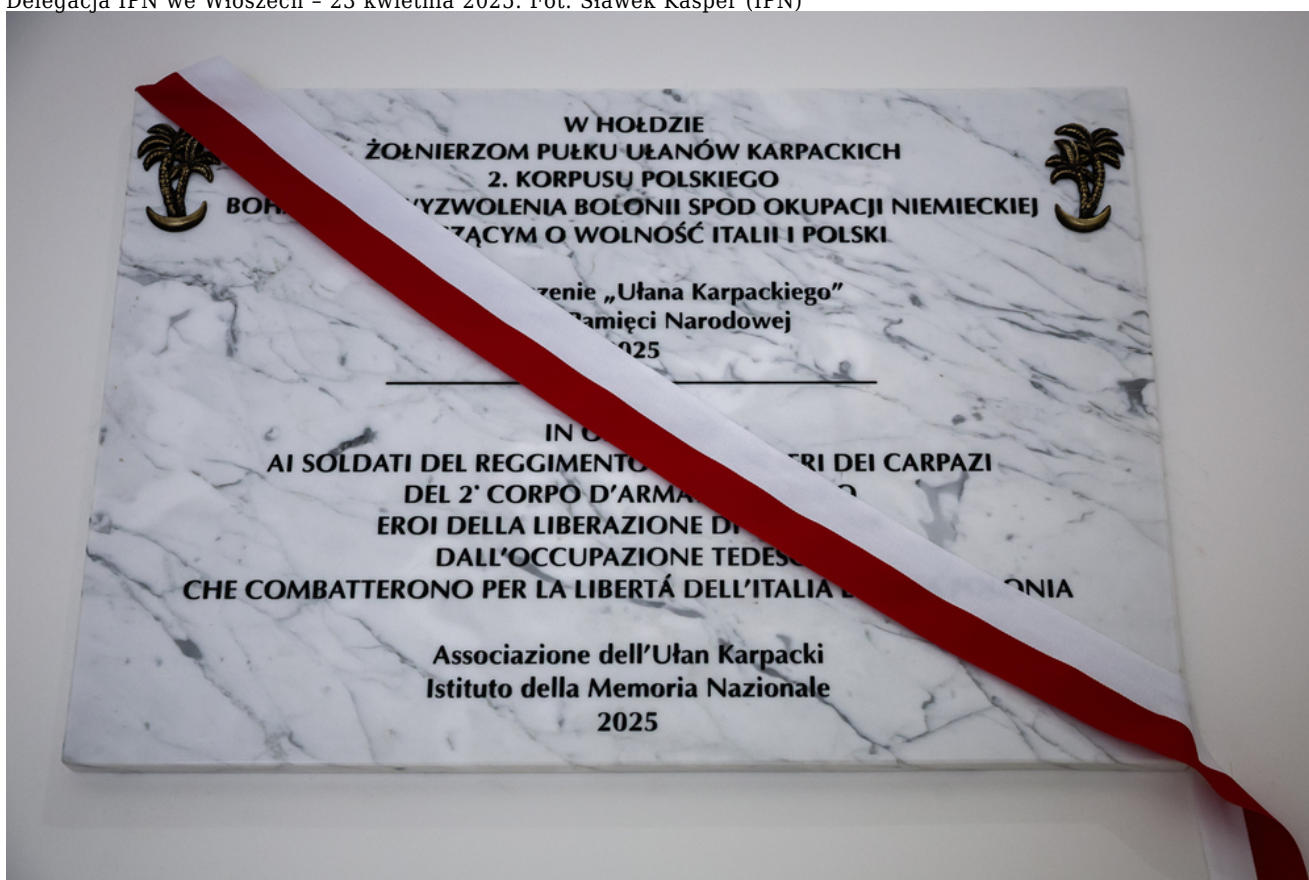
Na koniec uroczystości dr hab. Karol Polejowski wręczył przyznawany przez IPN złoty medal „[Reipublicae Memoriae Meritum](#)” [Stowarzyszeniu „Ułana Karpackiego”](#).

Delegacja IPN we Włoszech - 23 kwietnia 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Delegacja IPN we Włoszech – 23 kwietnia 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Delegacja IPN we Włoszech – 23 kwietnia 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Delegacja IPN we Włoszech - 23 kwietnia 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Delegacja IPN we Włoszech - 23 kwietnia 2025. Na zdj. od lewej: burmistrz Castenaso Carlo Gubellini, zastępca prezesa IPN dr hab. Karol Polejowski, szef Urzędu ds. Komitantów i Osób Represjonowanych Lech Parell, konsul generalna RP w Mediolanie Agnieszka Gloria Kamińska, przedstawiciel Stowarzyszenia „Ulana Karpackiego” Andrzej Furman. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Delegacja IPN we Włoszech - 23 kwietnia 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Delegacja IPN we Włoszech - 23 kwietnia 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Delegacja IPN we Włoszech - 23 kwietnia 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Delegacja IPN we Włoszech - 23 kwietnia 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Delegacja IPN we Włoszech – 23 kwietnia 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Delegacja IPN we Włoszech – 23 kwietnia 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Delegacja IPN we Włoszech - 23 kwietnia 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Pierwszy dzień delegacji IPN zakończył się prezentacją książki „In guerra per la pace” autorstwa Paolo Morawskiego oraz projekcją filmu „Odyseja polska” w Kinotece „Modernissimo” w Bolonii.

Tomasz Stempowski: Monte Cassino, Senio, Bolonia... O 3. Dywizji Strzelców Karpackich

9 maja 1942 r. Naczelnny Wódz, gen. Władysław Sikorski, zatwierdził nazwę 3. Dywizji Strzelców Karpackich (3. DSK). Sześć dni wcześniej wydał rozkaz o jej sformowaniu z dniem 3 maja 1942 r. Dowódcą nowej formacji został gen. bryg. Stanisław Kopański, stojący dotychczas na czele, wsławionej obroną Tobruku, Samodzielnej Brygady Strzelców Karpackich (SBSK).

Dywizja powstała z połączenia SBSK z przybyłymi ze Związku Sowieckiego 8., 9. i 10. Dywizjami Piechoty. Obok zaprawionych w bojach „szczurów Tobruku” znaleźli się w niej więc żołnierze „od Andersa”, ewakuowani z ZSRS na Bliski Wschód, głównie więźniowie sowieckich łagrów i innych miejsc niewolniczej pracy, zwolnieni przez sowietów na mocy układu Sikorski-Majski.

Organizacja

W skład nowej dywizji wchodziły trzy brygady oraz samodzielne oddziały dywizyjne, zorganizowane według wzorów brytyjskich. Do 1. Brygady trafiła większość żołnierzy SBSK, natomiast do 2. i 3. – Polacy uratowani ze Związku Sowieckiego. Według etatów dywizja miała liczyć 578 oficerów i 8 419 szeregowych, jednak już 12 czerwca 1942 r. w jej szeregach było już 690 oficerów i 13 356 szeregowych.

Ze względu na sukcesy wojsk niemieckich na południu Rosji, stwarzające groźbę uderzenia na Środkowy Wschód od północy przez Kaukaz, oddziały polskie zostały we wrześniu i październiku 1942 r. w kilku rzutach przetransportowane do Iraku, gdzie miały zabezpieczać pola naftowe i przejścia górskie od strony perskiej. 3. DSK została rozlokowana w rejonie Khanaqin-Quizil Ribat, położonym w dorzeczu rzeki Tygrys. W listopadzie w dywizji nastąpiły zmiany organizacyjne. Po reorganizacji stan dywizji został ustalony na 769 oficerów i 13 198 żołnierzy.

Po śmierci gen. Władysława Sikorskiego w katastrofie lotniczej w Gibraltarze, Wodzem Naczelnym został gen. Kazimierz Sosnkowski. W rozkazie z 21 lipca 1943 r. wydzielił on z Armii Polskiej na Wschodzie 2. Korpus Polski pod dowództwem gen. Władysława Andersa. 3. DSK weszła w jego skład. Ponieważ gen. Kopański został powołany na stanowisko szefa sztabu Naczelnego Wodza, 6 sierpnia 1943 r. nowym dowódcą 3. DSK mianowany został gen. Bronisław Duch.

W boju o Polskę - we Włoszech

W lipcu i sierpniu 1943 r. dywizja została przesunięta z Iraku do Palestyny, gdzie osiągnęła gotowość bojową. Na przełomie 1943 i 1944 roku, wraz z całym 2. Korpusem, przetransportowano ją do Włoch. Tam 2. Korpus Polski wszedł w skład brytyjskiej 8. Armii, dowodzonej przez gen. Olivera Leese'a, operującej w rejonie Adriatyku i tworzącej wraz z 5. Armią amerykańską gen. Marka Clarka 15. Grupę Armii, dowodzoną przez gen. Harolda Alexandra.

W lutym 1944 r. 3. DSK zluzowała brytyjską 78. Dywizję Piechoty na pozycjach nad rzeką Sangro. W następnych miesiącach wzięła udział w walkach o przełamanie niemieckiej obrony na Linii Gustawa.

Szczególnym bohaterstwem jej żołnierze wykazali się w czasie walk o Monte Cassino, gdzie po kilkudniowych krwawych walkach zdobyli bronione przez Niemców wzgórze. 19 maja patrol 12. Pułku Ułanów Podolskich zatknął na ruinach klasztoru polską flagę. Kilka dni później, 25 maja, oddziały dywizji zajęły Piedemonte.

W czerwcu 1944 roku dywizja brała udział w walkach o przełamanie Linii Gotów. 18 czerwca wyzwoliła miasto Pescara, a miesiąc później jej żołnierze wkroczyli do Ankony. Przez sierpień oddziały dywizji kontynuowały walkę, niszcząc niemiecką 278. Dywizję Piechoty nad rzeką Metauro i zajmując 31 sierpnia Pesaro. 5 września, wraz z całym 2. Korpusem, 3. DSK została przesunięta na tyły. Do walk włączyła się ponownie w dniach 6-17 grudnia 1944 r., biorąc udział w natarciu nad rzeką Senio, gdzie pozostała na pozycjach obronnych do kwietnia 1945 r. Następnie wzięła udział w ofensywie w Dolinie Lombardzkiej. 9 kwietnia 3. DSK rozpoczęła natarcie, a 3 dni później sforsowała rzekę Senio i rozbiła niemiecką 4. Dywizję Strzelców Spadochronowych. Kontynuując pościg za cofającym się nieprzyjacielem, 21 kwietnia 1945 r. oddziały dywizji wkroczyły do Bolonii, gdzie zakończyły swój szlak bojowy.

Po wojnie 3. Dywizja Strzelców Karpackich pozostała wraz z całym 2. Korpusem we Włoszech, wykonując zadania okupacyjne. We wrześniu 1946 roku przetransportowano ją do Wielkiej Brytanii, gdzie została zdemobilizowana.

Polecamy:

- [Adam Siwek: Nie tylko Monte Cassino. Polskie miejsca pamięci we Włoszech](#)
- [Infografiki: Bitwa o Bolonię 9-21 kwietnia 1945](#)

- [Posłuchaj: Andersowcy w Bolonii](#)
- [Publikacja: Szkolnictwo wojskowe i cywilne dla żołnierzy 2 Korpusu Polskiego 1943-1947](#)
- [Publikacja: Bohaterowie spod Monte Cassino na rozstajach historii. Losy żołnierzy 2 Korpusu po II wojnie światowej](#)
- [Publikacja: Piaszczyste drogi karpaczyków. Fotografie kpt. Karola Angermana z lat 1940–1944 / Along the Sandy Trails with the Carpathian Riflemen. Photographs by Capt. Karol Angerman. 1940–1944](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Bolonia

Centrala

Polskie Siły Zbrojne poza krajem, Władysław Anders, Włochy

Relacja